

Становище

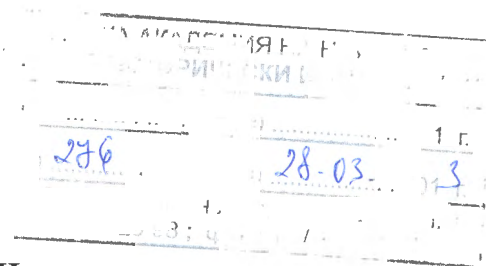
от доц. д-р Стефка Първева

за дисертацията на Стефан Христов Димитров на тема „Население и селища в Сакар планина и прилежащия ѝ район през XV-XVI век” за присъждане на образователната и научна степен „доктор”

Дисертационният труд на Стефан Димитров запълва още едно бяло петно от „изследователската карта” на селищата и населението по българските и съседните на тях земи през ранните векове на османското владичество. Изборът на географския ареал на изследването – Сакар планина и прилежащия ѝ район - е важен не само поради факта, че той е останал непроучен както от българската, така и от чуждите историографии, но най-вече поради факта, че от административна гледна точка той е включен в границите на Одринска каза. Това обстоятелство дава възможност на изследователя да реконструира структури и проследява процеси, свързани с населението и урбанистичното устройство на един от най-важните имперски градски центрове на Балканите - бившата османска столица Одрин, както и демографското овладяване на нейния хинтерланд през XV-XVI век. Мястото, което заема Одрин в историята на Османската империя, предопределя и още едно предимство за неговия изследовател – качеството по отношение на степента на подробност и информационна стойност на основния извор материал за ранните векове на османското владичество, продукт на османската канцелария – *тапу тахрир дефтерите* от типа *муфассал*. Все същата причина прави Одрин една от често дискутираните теми в османските и други хроники, в описанията на чуждоземни и местни пътешественици, в законодателните паметници и съдебните практики и пр. Тези важни обстоятелства – мястото и значението на Одрин и района в общо имперски и регионален план и богатата изворова база за проучване на различни аспекти от неговата история, са позволили на докторанта да постави началото на едно амбициозно като замисъл и многоетапно като изпълнение изследване.

На този първи етап от своето изследване, представено за защита като дисертационен труд, Димитров е постигнал няколко основни цели:

На първо място, той е овладял османотурския език, а също и особеностите на дипломатиката и палеографията на използвания от него основен извор материал до степен, която му позволява да достигне до детайла, да



избегне риска от подвеждаща двойственост на термините, да се опита да реконструира изгубени или повредени части на документа. Това придобито знание е позволило на докторанта да въведе в научно обръщение няколко непубликувани подробни *тану тахрир дефтера* от колекциите на Османския архив при Министерския съвет – гр. Истанбул. Към тях той е добавил информацията на публикувани данъчни описи, законодателни актове, наративи, археологически паметници и др.

На второ място, Стефан Димитров е организиран успешно впечатляващия обем от изворова информация, подчинявайки я тематично на структурната идея на изследването. Съществен принос за систематизирането на въпросната информация имат и многобройните таблици, графики, фигури и карти.

На следващо място, авторът е подложил на критичен анализ огромния масив от числа, като се е стремил да очертае структури и да проследи динамиката на процеси, свързани с отделни демографски характеристики на населението и статута на селищата от региона, неговото демографско и институционално усвояване. Постигнатите реконструкции, направените изводи и заключения представляват принос в научното знание за региона по изследваните теми.

В заключение бих искала да кажа, че на този първи етап от своето изследване Стефан Димитров е създал една солидна основа, върху която в бъдеще е необходимо да надгражда в посока към задълбочаване на анализа и разкриване на многопосочните връзки и зависимости между изследваните структури и процеси на фона на вътрешната имперска и външната конюнктури, както и в посока на разширяване на изследователското поле на базата на възможностите, които му предоставя богатата изворова информация.

Казаното по-горе ми дава основание да предложа на уважаемите членове на Научното жури да присъдят на Стефан Димитров образователната и научната степен „доктор”.

25 .03. 2013 г.

  
Доц. д-р Стефка Първева